

M A G Y A R K U R I R.

Indült Bécsből, Pénteken, September 22-dikén, 1826.

Orosz Birodalom.

Moskauból így írtak folyó hónap
4 dikén: — „

„Az Orosz Birodalom a' maga legfőbb Tisztikarjai, mint Képviselőji által, tudniillik a' Nemesség' Válogatottjai és a' Tartományok' Marschaljai által, szemlélő tanuja vala tegnap azon felséges Czerimoniának, melyre illy sokáig esdekléssel várakozott. Ez a' nap megkente a' Császár' homlokát a' szent Olajjal; ez a' nap látá a' Császárt, a' maga tulajdon fejére egy ditsősségtől és reménségtől körülsugároltatt Koronát feltenni, 's kezébe azon páltzát fogni, a' melly böltsen és álhatatosággal hordoztatva, a' mi Hazánknak tsak új ditsősséget 's új boldogságot fog szerezni.

„Ezen fényes Nemzeti Czerimoniákat a' Konstantin Császári Nagy Herczeg jelenléte is diszesítette. Ő tette a' Császár' egyik Assistense' foglalatosságait, 's azon szempillantatban, midőn a' Császár, a' Korona már a' fején lévén, szeretett testvérét megölelte, 's midőn az ő Felséges Anyja, szemei a' megilletődés' könnyeitől ázó, mint Császárnak a' maga hódulását bemutatva 's áldását réá adta, minden jelenlévőket olly belső örvendezés és elragadtatás fogott-el, mellyet leírni lehetetlen. Azon két testvéreknek, kik között néhány hónapok előtt olly legnemesebb vetélkedés uralkodott, millyent tsak valaha a' Historia elémutatathatott, szemlélése, 's annak látása, hogy ezek most legszorosabban

összekaptsolódva, kézen fogva sétálnak együtt; annak a' Kremlnek szemlélése, a' mellyel illy sok ó és új időbéli visszaemlékezések vagynak öszszetsatoltatva; azon nézőknek véghetetlen soksága, kik azt a' Monarkhát, kinek mi már ezen Birodalom' megtartatását köszönjük, megszűnés nélkül való elragadtatással köszöntötték — mindenek egyesültek arra, hogy ezen örökre nevezetes napnak emlékezetét halhatatlanná tegyék.“

Császár ő Felsége a' koronázás' napján olly kegyelmező Hirdetést adatott-ki, melly által a' külömbkülömbféle közönséges bünökért vagy vétkekért való büntetések elengedtetnek vagy meggyengítetnek, 's minden rendű adózóknak, a' Státus' kintstárjába tartozó adósságaik, megkönnyebbítetnek.

Ugyan ezen alkalmatossággal hirdette-tett-ki Moskauban a' thrónusra való következésre nézve a' már Jan. 28-dikán (új szerént Febr. 9-dikén) aláíratott Manifestum, melynek ennyiben áll a' fordítása: „

„Mi Első Miklós Isten' kegyelméből minden Oroszok' Császára és Egyedüluralkodója etc, etc, etc, hirül adjuk minden alattvalójinknak:

„Azon Familiai Törvényben, mellyet a' mi Atyánk, a' boldog emlékezetű Ur és Császár I-ső Pál Apr. 5-dikén (17-dikén) 1797-ben kiadatott, valamint szintén a' Császári Familiát illető egyéb határozásokban is, állandó alapok találtatnak a' thrónusra való következés eránt, valamint egyéb külömbkülömbféle esetekre nézve

is, mellyek ezen tekintetben előfordúlhatnak. Ezen Törvényben az Országló Császárnak hagyatott az a' jus, hogy azon esetben ha ő néki halála találna történni 's az utánna következő Koronaörökös kisebb-idejű lenne, Birodalmi Helytartót 's a' Császári Személynek Tutórt nevezzen. —

„Midőn mi, a' mi thronusra való lépésünk' alkalmatosságával, első bizonyosságát kívánjuk mutatni a' Birodalom' tsendességét oltalmazó törvények' fenntartatása eránt való gondoskodásunknak, ezen fundamentumos alapokat követvén, nagyon szeretett Anyánk' Mária Féodorowna Aszszony és Császárné áldásának át-vétele után, 's minekutánna nagyon szeretett Testvér bátyánknak K o n s t á n t i n Paulowitsch Czesarewitschnek előre való helybehagyását is megértettük volna, meghatározni eltökéltük:

„1)ször. Mint hogy a' mi életünk' napjai a' Mindenhatónak kezeiben vagnak, erre nézve mi azon esetre, ha Koronánk' Örökösének Sándor Nikolajewitsch Nagy Herczegnek tellyes idejűségre lett jutása előtt meg találnánk halni, ezen esetben a' mi nagyon szeretett testvér Ötsénket Mihály Paulowitschet nevezzük az Orosz Birodalom' 's az ettől elválaszthatatlan Lengyel ország és Finnlandia' thronusaik' Helytartójává.

2)ször. Ha a' mi halálunk után a' Mindenhatónak tetszeni fogna a' mi első szülött fíjunkat Sándor Nikolajewitsch Nagy Herczeget is a' maga kisebb idejűségében magához szollítani, ezen esetben a' mi második születésű fíjunk, ha az Isteni Gondviselés bennünket egy illyennel megajánlékozna, lépjék a' Törvény szerént minden első születési jusokba, 's a' mi igen szeretett testvér Ötsénk Mihály Paulowitsch valamint az előbbeni esetben úgy ezen esetben is Birodalom' Helytartója legyen.

3)ször. Ha pedig a' mi és nevezett

kisebb idejű Koronaörökösünknek halálunk után, semmi más fíj gyermekünk nem találna hátra maradni, hanem a' mi szeretett Hitvesünk Alexandra Féodorowna Aszszony és Császárné terhes állapotban lenne, ezen esetben is a' mi igen kedves testvér Ötsénk Mihály Paulowitsch Nagy Herczeg legyen a' Birodalom' Helytartója; és a' Császárnénak szülése után, ha a' Mindenható ő Felségét fíj gyermekkel fogja meg áldani, a' született Csetsemő lépjék az első születési jusokba, 's ennek tellyes idejűségéig a' mi igen kedves testvér Ötsénk Mihály Paulowitsch Nagy Herczeg maradjon a' Birodalom' Helytartója.

„4)ször. Minden esetekben illeti Gyermekünkre való gondviselés végett, mindeniknek tellyes idejűségéig, a' Tutorság a' mi szeretett Hitvesünket Alexandra Féodorowna Aszszonyt és Császárnét, olly hatalom és kiterjedés szerént, mint ez, az Apr. 5-dikén (17-dikén) 1797-ben kiadatott törvényben 's a' Császári Familiát illető egyéb határozásokban kifejezetve találtatik. —

„Midőn mi ezen Rendeléseket a' Császári Familia béli thronusra való következőzésre 's kisebb idejűségre nézve, mint a' fennálló törvények' folytatását és Toldalékját meghatározzuk, az Országok' Királyához folyamodunk esdeklésünk által, hogy az ő legfőbb hatalmú és 's legjobb-tévő keze mindenkor a' mi Császári Familiánk és szeretett Hazánk felett maradjon a' maga áldásaival.

„Költ Petersburgban Jan. 28-dikán (Febr. 9 dikén) a' megtartatásnak 1826-dik, 's a' mi Országlásunknak első esztendejében.

„M i k l ó s.

P o r t u g a l l i a.

A' Régens Princzaszszonytól olly parantsolatot vett a' Lisbónai Bünhödési (Criminális) Ítéző Bíró, hogy minden egyéb perlekedéseket fére tévén arra intézzen

minden törvényes vizsgálódásokat, hogy hogy a' 22-dikre viradott éjjeli rebelliónak, melly a' lovas Politziai seregben ki akart ütni, Gerjesztőit ki lehessen találni — mivelhogy a' már eddig folytatott nyomozások azt mutatják, hogy ezen Özszeesküvésnek környülállásaira nézve fontos dolgok' fognak világosságra jőni.

A' Hadi Minister jelentés által adja tudtura a' Régens Princz aszszony nagy megelegedését mind azoknak a' sergeknek, mellyek ezen lovas Politziának fegyverből lett kivetkeztetésében eszközök voltak. Következő fontos kifejezések fordulnak elé a' Princzaszszony' jelentésében: — „Az engedelmes katona a' Királynak, Hazának, Thrónusnak, és Oltárnak ékessége és Védelmezője. A' rebellis katona ellenben nem egyéb, hanem tsak egy durva Prétorianus (Darabant, vagy Hajdú), ki tsak a' többet fizetőnek szolgál, 's átkot és halált érdemel.“

Báró Portellát, a' rebellis lovas Politzia' Obersterét, Sz. Görgy várába zárták.

Az új Politziai fő Felvígyázó Don Ariaga Brun de Silviera' helyébe, hirtelen valami Cortesek idejebéli Liberális tag Don Rodrigues de Bastos az Oportói Corregidor rendeltetvén Politziai fő Felvígyázóvá, ez, 23-dikban minden Corregidorokhoz olly parantsolatot küldözött széllyel az Országba, hogy nagy vígyázattal legyenek, és hogy ötöt ne tsak hetenként tudósítsák, mint közönségesen szoktak, hanem gyakrabban és mindenkor, mikor szükségesnek gondolják hogy ő valamiről tudósíttassék, 's a' mi az Ország' jóvára hasznos lehet.

Altaljában nagy munkásság uralkodik a' Portugalliai Kabinétben; kivált a' Hadi Minister fáradhatatlanul szorgalmatoskodik; gyakran kijár vizsgálódni tsak egy lovas katonától kísértetve.

A' Journál de Debats nagyon

nevezes dolgokat beszél, mint mil'yen a' többek között, hogy a' Spanyol partoktól nem messze a' Baleáres szigeteknél egy Ánglus hadi hajós osztály mutatta volna meg magát a' végre, hogy a' Madridban lévő Ánglus Követ Lamb úr' kívánságait, mellyeket ő a' maga Országlószéke' nevében ezen Udvarhoz beadott, fontosítsa. — Valami hasonlóra czélzó dolgot emleget a' Párási Kurír is, tudniillik hogy a' Gibraltar mellett lévő S. Rochei Spanyol Lógerben nagy mozgások vétetődénének észre. — Hanem mind ezeket a' nevezetes ujságokat tsak azzal a' rövid magyarázattal igazítja-el a' Párisi Csillag, hogy egyikbe sins semmi igasság.

Nagy Britannia.

A' Londoni levelek még mind a' Lord Cochrané' meg tsalattatásának Historiájával vagynak tele. Említettük, hogy azon emberek, kik a' Görögöknek az utolsó költsön summát adták, Sept. 4-dikén a' belső város egyik nevezetes vendégfogadójának szalájában gyűlést tartván, ugyan ott a' Görög Bízatosok Spaniolaki, Orlando, Luriotti, 's az ő Fő Negotziánsok Ricardo is jelen voltak. Ott voltak a' Hitelezők' Bízosaik is, Robertson, Oberst Stanhope, Bowring, Lausaba, Prevot, Hume, Bailey, Májor Cochrané, Herczeg d' Alberg. A' Hitelezők közzül is sokan jelen voltak, de mások, a' kik nem is odatartozók lettek volna, még többen. Sokat beszéltek, hanem hogy mit határoztak, ezt bajos volna röviden megmondani.

A' Gyűlés első munkája a' volt, hogy Oberst Stanhope-t Elölülővé választotta. Ez a' Stanhope, az, a' ki ezen hadakozás alatt Görögországban is sokáig tartózkodott. Előbb ő szollott, mint Elölülő: — „

„A' Görögök, úgy mond, sokáig azt gondolták, hogy rajtok egyedül tsak a'

pénz segíthet. Én iparkodtam az ő fejekből ezt a' bal vélekedést kiverni. Sokszor mondtam nékiék, hogy erejékbe, vitézségükbe, karjaikba, 's kardjukba helyheztessek bizodalmokat, nem pénzbe. De azonban azt is mondtam nékiék, hogy ha csak ugyan olly szerentségek lehetnek, hogy a' vas mellett aranyra is szert tehetnek, ne vegyék ezt a' magok kezébe, hanem bizám valamelly vas markú és állhatatos gondólkodású Anglus emberkezire, hogy a' pénz, melyre szert tehetek, tengeren szárazon hathatóssan használtassék, mint hogy ők csak ezen eszköz által nyerhetik meg az arra való bizodalmat, hogy ismét segítségre találhassanak.

„Hogy a' Hitelezőknek három Tanátsosaik Burdett, Hobhouse, és Ellice urak, gőz-hajóknak szerzettetését, 's ezeknek vezérlését egy illy Ritteri, Vitéz, és tiszteletet érdemlő tengeri Hősre Lord Cochranéra lett bizattatását jóvallották, ezt én jónak találom. Ezen választásnak nem lehetett közönségesen jónak nem találtatni. De hát hogyan eshetett még is más felől, hogy egy illy jó intézet elősegítettést nem talált? A' látszik legroszszabbnak lenni az egész dologban, hogy ha a' dolog felől valamit értekeződni akarunk, azt se tudjuk, hogy kitől tudakozódjunk. A' három nevezett Tanátsosoktól-é, Ricardo urtól-é, vagy a' Londoni Görög Biztosságtól? A' felelet erre kétség kívül a' leszzen, hogy egyiktől se. — Igen de kitarozik tehát felelni azért, hogy a' Görögök' segítségére adatott pénz illy rosszszül használtatott? Hogy Észak-Ámerikába két Frégátoknak felvásároltatására, illy nagy summa (155,000 f. Sterling) küldetett, 's ezen Frégátok még ma is túl vagynak az Átlás tengerin? Hogy olly gőz-hajóknak építetésekre, mellyek a' magok haszonvehetelensége miatt még ma is a' Tamesisen hevernek, 's a' többi, illy sok pénz elpotsékolatott? — Az én tanátslásom, minék-

utánna már egyszer a' dolog' ennyire jutott, csak az: — „

„Hogy nevezünk-ki egy betsületes emberekből álló Biztosságot, melly a' dolgot valódi módon vizsgálja-meg, hogy miben legyen; hogy a' mi a' pénzből még megtartatható, tartsa meg. Ezen Biztosságnak egyenes igazságától és munkásságától függ az egész dolognak jóvátétetődése. Két kézzel hozzá kell a' dologhoz nyulni. Amérikába embert kell küldeni, hogy az ott illy drágán felvásároltatott két Frégátokat már egyszer inditassa útnak az Océánus' hátán az Archipelagus felé. A' Themésén heverő gőz-hajókat is meg kell igazittatni 's ugyan oda útnak kell indittatni, hogy vehessék hasznokat azok, kiknek számokra építettek. Athénéhez segítséget kell küldeni; mert könnyen meg lehet előre mondani, hogy ha Athéné és Nápoli 's a' még meglévő több Görög erősségeket, el esnek; ugy Görög Országot az Európai Hatalmasságok nem fogják továbbá úgy nézni, mint egy olly Nemzetet, melly a' maga szabadságának megnyeréséért tuskodik; hanem csak mint egy ragadozókból álló csoportot.“

Több árkusokat lehetne azon beszédekbe beírni, a' mellyek ezen Gyülésben tartattak. Tehát csak a' nevezetesebbek közül jegyezhetünk-fel némelleyeket ide. Illyen volt mindenek felett az, a' mit a' Biztosságnak Bailey nevű tagja az Inzsínör Galloway nevében a' Gyülésnek tudtára adott, hogy ő (Galloway) a' Görög Deputátusoktól vagy is inkább ezeknek Meghatalmozottjoktól nem 80,000, hanem csak 13,000 font Sterlingeget kapott a' már sokszor említett gőz-hajóknak építetésekre — 's örömmel jelentette Bailey úr, hogy már most Ricardo és Galloway urak között annyira ment az egyezés, hogy Galloway úr szentül megígérte, hogy a' gőz-hajók, Sept. 4-dik napjától fogvást számlálván hat hetek alatt töké-

letesen készen fognak lenni az útnak indulásra 's a' Görögök' szolgálatjára.

Ennek hallására örömmel kinyilatkozatta az Elölülő Oberst Stanhope úr, hogy maga is hiszi, hogy az ezen gőzhajóknak okoztatott elkésését tellyességgel nem az a' Politikai környúlállás okozta, hogy a' Galloway úr' fija az Egyiptomi Basánál szolgál, hanem részint pénzbeli fogyatkozás részint pedig az, hogy ezen gőzhajók egészen új módiak lévén az ő gőz-machinájokban igen könnyen eshetett, tapasztalatlanság miatt, valamelly hiba. Azt is mondta, hogy hiszi az Elölülő Úr, hogy ez az elkéslelődés senkinek nem esik nehezebben 's nem okoz nagyobb szomorkodást, mint magának Galloway úrnak.

Azon Birmán Országról, mellyel mostanság az Anglusok békességre léptek, illy megjegyzéseket olvasunk:

A' Birmánok kétszer esznek napjában; dél előtt, és délután, vagy estve. Az ő főzelékjek, melly nem olly nagyon tsak riskásából áll, mint az egyéb Hindus nemzeteknél, Siami edényekben adatik fel. A' riskása veres lakírozású tálatskákban osztatik széllyel a' familia' tagjainak. Rend szerént ezeknek is tsak újjaikkal kellene enni, de nem sokat gondolnak vele, megeszik kalánnal is. Egyiknek az Anglusok által elfoglaltatott tartományok között Tavoi a' neve; ez, Tenasserim-től északra esik; 68 kerületekre van felosztatva, mellyeken mind együtt tsak 20,000 emberek laknak. Megmívelt része a' tartománynak harmadfél mértföldet teszen, a' több része tsupa erdőből és berekből áll. Egyéb eránt termékeny kövér a' föld; bors, Aréka-Théa elég terem. Bivaj, Éléfánt, farhas, medve, vad disznó, elég van. Részegítő itallal nem élnek a' lakosok, hanem a' pipázás olly nagyon elhatalmazott köztök,

hogy a' cziparát 2—3 esztendőös gyermekeknek a' szájokban lehet látni az utzákon. Mértékletesen élnek, de a' mellett a' társaságokat 's időtöltéseket se kerülik.

K o l u m b i a.

Marakaiból így írt Jun. 25-dik napján egy Anglus, ki jelen volt a' Generális Paetz által össze gyűjtetett Venezuelai Congresszusnak kinyittatásán ezen tartománynak fő városában Valenciában: — „

„Paetz, egy valóságos szép 's minden rá-nézőket a' maga' tiszteletére gerjesztő formájú ember, keveset beszélt; nem is bír sokat beszéllő tehetséggel, hanem annál több katonai talentummal. Doktor Pena a' gyűlésben a' fő beszéllő ember; úgy látszik, hogy a' feje is meglehetősen tehetséggel bír, de nagyon mesterkedő álnok ember (Nem írja az Anglus, hogy mi féle Doktor legyen, de gyanitható képpen Törvény-tudó Doktor). Valami Serena nevű tagja a' gyűlésnek egy olly tudakos ember, ki minden polgári és hadi dolgokrol könyveket ír össze. Úgy látszik, hogy mindenekhez nagy befolyással bír. Ez a' Paetz' jobb keze.

„Az öszszegyülekezett személlyek 24-re teltek. Kumána és Marakaibo egy Deputátust se küldttek, a' melly dolog nagy szeget ütött a' Paetz' fejibe, 's ki tudja, talám ő ezen tekintetből félbe is szakasztotta volna a' revolúzióskodást — de hijába, mert már egyszer kiállott a' síkra, a' honnét bajos lenne ismét vissza lépni, 's olly emberek is vagynak körülötte, kik ezt neki meg se engednék, minekutánna illy nagyon elé haladott a' dologban.

„A' tanátskozások nagyon hevesen folytak a' gyűlésben. Meghatározatott, hogy minden abban folyó dolgok kinyomtatassanak 's a' nép' elejébe terjesztessenek. Abba' mindnyájok megegyeznek, hogy

a' Bogotai közönséges Országlószéken kívül még egy úgy nevezett Szövetséges Országlószék állittassék-fel: de ellenben abba is megegyeztek, hogy a' Bolívar' megérkezése előtt ezen tekintetben semmi vég-határozásra nem fognak lépni.

„Itt (Veneczuélában) egyéb eránt tellyes tsendesség uralkodik; az Európai szokások és rendtartások sebes lépésekkel haladnak előfelé; a' közönséges utak és vendégfogadók' állapotja két esztendőknél lefolyta alatt nagy tökéletességre lépett.“

A' Londoni ujságlevelek illy tudósítást közlenek Chiliből Mártz. 20-kán: — „

„Itt meghatározott, és szükségesképen úgy is kell lenni, hogy Congresszus tartattassék, azért, hogy a' fő Direktor' ideje eltelt, és Fő nélkül nem lehet maradni. A' mostani Direktornak Freyre a' neve. Az ő ideje, melly a' Constitúció által meghatározott Jun. közepén telt-el.

„Ezen Congresszusnak sok és nagy dolgai fognak lenni, mint hogy Chili még egy olly ország, melyben még semmi olly intézet nintsenek, mellyek a' Státust illetnék. Ennek még egész organizáltatás (elrendeltetés) kívántatik. Eddig minden e'féle tárgyak a' Fő Direktor tetszésétől függöttek: hanem mind ezen sok és tárgyak között legkényesebb fog annak a' kérdésnek meghatározatása lenni: „Hogy küldjön-e Chili, a' Panamai Congresszusra Deputátust, vagy ne küldjön? Leginkább a' fogja meghatározni ezen kérdést, hogy mitsoda gondolkodású tagokból fog a' Chiliben öszszegyülendő Congresszus állani; mivel hogy ha Aristokratikus gondolkodásúak lesznek, úgy ezek tellyesíteni fogják a' Kolumbia' jóvallatját, melly abba' áll, hogy minden Ámerikai Státusok küldjenek Deputátust Panamába. Eleitől fogva e' volt a' Bolívar' kedves plánuma. De tudjuk, hogy melly sokat disputáltak felette Észak Ámerika és Mexikó; míg nagy későre megegyeztek benne.

„Úgy tartatik közönségesen, hogy ha Chiliben a' Congresszus nagyobbára Liberális gondolkodású emberekből talál állani, így ezek még sokat fognak disputálni a' Kolumbia vagy Bolívar' plánuma ellen a' Panamába való Követ küldés ellen. Azt forgatják a' Chiliai Liberálisok elméjében, hogy az Ámerikai hét új Respublikák között, Mexikó, Guatimala, Kolumbia, Peru, és Bolívaria vagy Bolivia (Felső Perú) bizonynyal a' Bolívar jóvallatjait fogják követni, 's minden más jóvallatokat el fognak nyomni. Még a' Buenos-Ayresi öszszetsatoltatott tartományok se mind egyeztek-meg benne, hogy Követet vagy Követeket küldjenek Panamába, 's vannak, kik úgy vélekednek, hogy tsak kényszerítettés által vétettethetnek végre is rá, hogy tellyesítsék a' Kolumbia' jóvallatját. Miért félnek ezek ettől a' Panamai Congresszustól illy nagyon?

B é c s.

Császár és Császárné Ő Felsegek ő hónap' 20-dikán délutáni 3 órakor Weizierből, kívánt jó egészségben megérkeztek ide a' Cs. K. Burgba.

Hasonlóképpen megérkeztek ugyan ide: a' mult szombaton 16-dikban, Palatinus Ő Cs. K. Fő Herczagsége és Palatinusné Ő Cs. K. Fő Herczegaszszonysága — Vasárnap', Sept. 17-dikén, Ő Felsege a' Pármai Herczegné Ő Cs. K. Herczegaszszonysága, a' Reichstadti Herczeggel együtt — Hétfün, Ferdinand Koronaörökös Ő Cs. K. Fő Herczagsége, és Ferencz Károly Cs. K. Fő Herczeg a' maga Hitvesével Sofia Cs. K. Fő Herczegaszszonnyal — 's Kedden Sept. 19-dikén Saxoniai Antal Királyi Herczeg a' maga Hitvesével Theresia Cs. K. Fő Herczegaszszonnyal, mindnyájok kívánt jó egészségben — és mindnyájok a' Cs. K. Udvari Burgba szállottak-bé.